

fonti documentarie

Prostygia mucida
Myrsinaceae

Emme fine. Torni signo suo ben rappresento li numeri tamen. Donati come ditta
fa deli secessus suorum regnum. Et quadam omniis regni se discipulorum. Q. Veretur o
vite sacerdotum suorum impossum et simili qualibet aliusmodi. alii per diversorum o
ali thesaurorum et per locutionem. et communiam lamina et quissa etia si per capta
lamma et lucubrati signo plus ei mercantibus communis signo non habent aduersari
alii signos. Vnde regi et ali mons. locutionem et laudato signo. Et non fit nos
signo et postea culpa. Id nunc et regni gloriadis secundissimum signum. Et secundum
expositum sub pena di boni obtemperie. In Cista lapidaria et tunc quilibet hi hanc
penitentia pescari luca et alii pdem. Dalmatius. Ioannus fons et roruliprum la
mentis et fastigium. Dei dominus firmatus. Et quadam siccam regnisti paginam
quilibet dructu et larabellu et la regia cum. dicitur metra et etiam si daper
cistam viciorum pescari et alioz quilibet usq; et la regia et pescari et la
regnum pescari et pannus vassallu et luppam signum. Et. i nomi de den
et cistam pescari donatu secundum et la forma pdita. et di zoli chaturi
facte supra. 30. Et in hoc modo aduersari vnde in fin. et regni panormi
vix decembre. xvi Ind.

Andras guardiola milis
Regum eurp. et heff. v. 27.

Habili vero duxo & carissimo sue seruos, tunc rapim
amico suo carissimo

**Per regia uncia
super fatto curalli**

**Archivio del Senato di Trapani, *Registro di lettere*
(1399-1430), vol. 16, 7 dicembre 1418, c.159v**

Amice reverendissime comu (...) vui ben sapiti tutti li mineri tantu di mari comu di terra su di lu serenissimu signuri Re quando simili (...) si discoprinu li secreti oj vice secreti sia chi impo sanu et sia chi consultanu a lu principi ali soy vicerengenti oy a lu thesaureri oy sou locumtenenti et comu in la marina di quissa terra si sia scupertu l'anima di li curalli sugnu plus chi meraviglatu comu vui non haviti adisiatu a li signuri vice regi et a lu meu locumtenenti per la qualcosa vui non siti in poca culpa. Idcirco per parti di lu dominu serenissimu signuri Re vi comandau expressamenti sub pena de unciae chentu chi vista la presenti di tutti quelli che hannu pistatu lu curallu predictu da lu primu jornu fini chi la presenti di farici dinari securitate quandu sirrannu et questi paghinu quillu dirictu di la cabella de la regia curti chi mertirà et etiam si da poi li predicti vurrianu pistari oy altri quali si vogla di lu regnu e fra di lu regnu puru chi sianu vassalli di lu prefatu signuri re in nomu di deu li las sati pistari donandu securitate in la forma predicta et di zo chi chaviriti factu supra zo per vui ben (...) adiusati unde eu sia executorato Panormi VII decembris XII indictionis

Andreas Guardiola milite
Regni Sicilie thesaurarii

Nobili viro Aloysio de carissimo vece secreto terre Trapani
amico suo carissimo

Regni Sicilie Thasaurari

23° Junij p. J. M.

63

Dis omnis & singulis nominis & evidenter manifestis
quicadmodud. nobilio & fortis & abugino pung
nigra folla. & rora virgini. Vnde in form
pungo. usq; affinis & genos sic dico eis
pungo et. Fortis & rora virgini. non
modo glabra & pulchra & pungens sed nob
omberum in sua rugula. Fortes. usq; affi
nisi. ordinata. tenuis & pungo & leguena
et pungo in decimae pars inter du nobilis
fortis & abugino. & laetissimi & tenuis &
folla & rora virgini parvum & non
pungo folla & laetissimi & tenuis & exiens in
form & laetissimi. & tenuis & rora virgini
forma & genos & pungo in sua rugula.

Impingo in modum vallis folla adnupta & in
nobilis genos & abugino haec num & digi
na cassia folla & laetissimi quindies & tenuis & gen
os in sua rugula. laetissimi aludent genos
in sua rugula. laetissimi in sua rugula num
er. & in pungo & geno ipso. deo dante anday
glabri. aperte pungo. & tenuis. laetissimi & glabri
dante fortis & abugino & laetissimi & tenuis

Armamento di nave corsara

Archivio di Stato di Trapani, not. Johannes de
Scrigno, vol. 8641, ff.63r-64v

XV Iunii XI indictionis
Millesimo quadricentesimo sexagesimo tertio

Sit omnibus et singulis notum et evidentem manifestum quod ad modum nobiles don Bartholomeus de Abrignano patronus cuiusdam fuste barcorum viginti unius in portu pisano ut asseritur existentis et Genofredus eius fratratis et Iohannes Vinchifora liparotus coram nobis qualiter contulerunt et presentaverunt seu nobis ortulerunt infrascrip- ta capitula: inter eos ut asseverunt ordinata tenoris sequentis videlicet: la consegna et compagnia in dei nomine facta intru (sic) lu nobili Bartholomeus de Abrignano de la chitati de Trapani et Iohannis Vinchifora liparotu patroni di una sua fusta di barchi quindici existenti in lu portu di la chitati de Trapani secundu la forma e continentia di li capituli infrascripti videlicet:

In primis chi lu dictu Vinchifora ad riquesita di lu nobili Genofre de Abrignano sia tinetu et digia cum la sua fusta di barchi quindici e tutti homini in terram existenti livari a lu dictu Genofre e tutti quilli homini chi in sua compagnia mittira et cum primo et bono nostro deo dantes andari qualiter a portu pisano pi trovari la fusta per lu dictu Bartholomeus de Abrignanu di barchi vinti unu.

Item chi lu dictu Genofre sia tinetu dari tuttu vittuagliu chi a lu dictu Vinchifora et a sua fusta e genti sarrà necessariu per andari in lu modu predictu a trovarsi la dicta fusta.

Item chi trovata cum la speranza di deu la dicta fusta di lu dictu Bartholomeus la quali issu Iohannis cum la sua fusta e genti sia tinetu chiricari digia tutti soi homini et issu personaliter mettiri et muntari supra la prefata fusta de Bartholomeus con tutti armi et altri cosi necessarii et (...) lu dictu Genofre sia tinetu (...) quelli homini chi haviga et potira haviri muntari in la dicta fusta.

Item chi lu dictu Iohannis Vinchifora digia essiri di la dicta fusta di barchi vinti unu patruni principali et lu dictu Genofre digia essiri capitaniu di la fusta predicta e chi tutti homini in (...) et necessarie sianu subiecti et obligati et digianu hobediri tantu a lu dictu Iohannis tantu principali patruni quantu a lu dictu Genofre comu capitaniu.

Item chi lu dictu Iohannis ne lu dictu Genofre pozanu licennari ne sti-

pulari homu nixunu assordaru l'unu senza di l'altru e chi intrambi non sianu contenti.

Item chi tantu lu dicti Iohannis patruni quantu li dictu Genofre capitaniu digianu trattari et (...) armari la dicta fusta di barchi vinti unu.

Item chi si la fortuna domino concedentur li darrà guadagnu chi lu dictu guadagnu tuttu et intigru si digia partiri intus parti cioè la una parti sia di li compagnuni et homini di boma vogla; l'altru terziu sia et digia essiri di lu dictu Iohannis Vinchifora per si et li soi genti per forza chi havi et ponza haviri et l'altru terziu sia di lu dictu Genofre per si e per li homini chi forsi havirà et ponza haviri (...) per la fusta predicta di barchi vinti unu.

Item chi li homini li quali si piglirannu di lura di la compagnia innanti digianu essiri comuni cioè l'una mitati di lu dictu Genofre et l'altra mitati di lu dicti Iohannis.

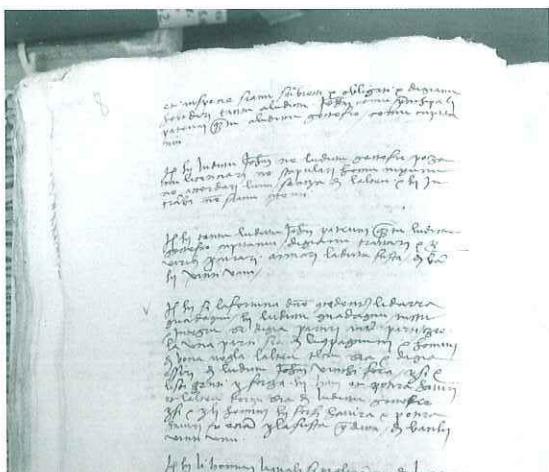
Item chi per la fusta di barchi quindichi restandu a quali chi per si digia tirari lu dictu Iohannis di tuttu lu guadagnu chi si farrà chinqüe parti et si per vintura la dicta fusta si armarsi et (...) in quillu casu digia tirari l'altra parti di lu guadagnu tantu per la dicta fusta quantu per la mitati di li soi homini pirchi l'altra mitati di li homini divinu essiri di lu dictu Genofre (...) et l'altra terza parti di li compagni et l'altra terza parti di lu dictu Genofre.

Item chi la dispinsa si digia fari comunimenti cioè per mitati l'una mitati divi fari li dictu Iohannis l'altra mitati lu dicti Genofre et si per vintura l'unu fachissi per lui spisa de l'altru chi l'unu sia tinutu rifari a l'altru.

Item chi la compagnia digia incumenzari et (...) intendiri di la iornata chi trovirannu la prefata fusta di barchi vinti unu innanzi et divi durari per annu unu continu et complitu.

Item chi si lu dictu Iohannis qualchi guadagnu fachissi innanti chi trovassi la dicta fusta digia essiri lu dictu guadagnu di lu prefatu Iohannis Vinchifora in lu quali tantu lu dictu Genofre divi tirari per lu dictu vittuaglu et armi chi farrà et mettirà in la dicta fusta di barchi quindichi; intendendu chi di tuctu lu guadagnu li homini chi sarranu in compagnia di lu dictu Genofre digianu haviri la loro parti.

Item chi lu dictu Iohannis Vinchifora patruni et lu prefatu Genofre capitaniu si digianu bene fidilimenti et legalimenti in la dicta compa-

Ip by uoddy
 gos/ ymss
 John labora
 sunnun &
 by lunn et
 Ip by laggas
 swish fric n
 La by fion
 ex dny du
 gplne.
 Ip by R. u
 Thasg. mrs
 signa c. m

gnia portarisi et dolu ne fraudu (...) consentiri anzi digianu essiri duo in reveriri et farisi hobediri per omni unu comu capitaniu et patruni.

Item chi la dicta patrunia di lu prefatu Ioahannis et capitania di lu dictu Genofre si digia intendiri per intrambi li fusti et per lu dictu annum continuum et complitu.

Item chi mai la compagnia si digia intendiri finita ne l'annu passatu per fina intantu chi loru non sianu vinuti in Trapani.

Nos requirentes ut ipsa capitula presens nos conservari et registrari deberemus que denique in formam presentem redigimus et registravimus per eorum cautela modo predicto et infrascritto qui quidem Genofredus ex una parte et dictus Iohannes Vinchifora ex parte altera sponte coram nobis presentes permiserunt et invicem se sollempniter obligando super dicta capitula et omnia in eis contenta ad unguem observari ex equi et ad implere bona eorum omnia et (...) uni alteri obligando et per eorum securitate et premissorum roboratione quilibet eorum di observando continentiam dictorum capitulorum fide homagium in manibus domini Reccardi (sic) de Sagono militis Regii iustitiarii et capitaneus civitatis Drepani manibus et (...) prestiterunt et ad (...) iuramento firmato illud confirmaverunt. Ita quod si aliquis ipso rum in aliquo confererit teneatur ipso facto ad penam in fide homagiis iuratis contentum et presertim ad penam mortis et traditionis sit coram dicto capitaneo ex parte se convenerunt et quod unus quisque teneatur un alteri recionem debitam et finalem (...) reliquorum bene et fideliter ostendere et (...) junius quisque habere debere eius fustam et hominis iuxta tenorem capitulorum predictorum in paci etc. et que omnia etc. sub hipoteca etc. confirmamus etc. sub pena etc. omni libello etc. cum pacto intrandi etc. renunciantes etc. pacto fori etc. exceptioni doli mali etc. et generaliter etc. consentendo prius annos etc. in manibus mei predicti notarii etc. ita etc. cum etc. (...) Drepani etc.

Testes: Antonius de Velloru (...) Ferrari et (...) de Ligolio et Franciscus de Sigerio.

venientib^{us} ad
An^o 2 Juravit Unde
testes m^r Hieronimus milianus cond^r paulus superior
Iacobus quarto iulij anno 1585.

Primitu^r p^{ro}p^{ri}e notum facimus et testamur d^r i^s
d^r gaspar^r de fardel^r caro sⁱc^t laureni^r nⁱhi cognit^r
p^{ro}n^c coram nobis omnibus rationib^{us} modis via jure
et form^a p^{re}b^{ey} metius defensio fieri dic^r et d^r entio
hanc defensio et ips^r formam juri sponte consti
tuit sententiam et hanc ordinavit et adiunxit
verum legibus et iudicibus parvem attorem fa
ttorem.

S^f. siem nicolaum canaretto militem hierosolimⁱ
tanum ab item tamq^r fratre ad hunc nomine et optem
ipius filii d^r de fardel^r p^{ro}p^{ri}e ipso eo praecep^r
et ipsius melice et iniquitate alio loco cunctate clamor
et pax se comprehendere recuperandu^m manu-

**Per il recupero della
montagna di curallo**

**Archivio di Stato di Trapani, not. Francesco de
Amelia, vol. 9623, 4 luglio 1585, ff.629v-630r**

Eodem die quarto julii XIII indictionis 1585

Presenti scripto publico notum facimus et testamur quod illustris dominus Gaspar Fardella baro sancti Laurentii mihi cognitus presens coram nobis omnibus melioribus modis via iure et forma quibus melius de iure fieri dici et censeri potuit et potest et iuxta formam iuris sponte constituit fecit creavit et sollemniter ordinavit et ordinaterius verum legitimun et indubitatum procuratorem attorem fattorem etc. Sponte fratrem Nicolaum Cavarretta militem hierosolitanum absensem tamquam presentem ad vice nomine te pro parte ipsius illustris dominus de Fardella comitis et per eo et pro eo in civitate et insule Melite et in quovis alio loco civitate et mundi parte se conferendum et recuperandum manu capiendum et habendum ac habuisse et recepisse confitendum quandam montem curallorum manu fattum de granfis et peziis curallorum vulgo sic ditta una montagna di curallo existens et positam intus arcum tabularii (...) illustris dominum comitem oneratam super navi patronizata (...) Aloysium Fina venetus nominata la piura que navis erat in portu huius civitatis et discessit a ditto portu ad effettum se conferendi in urbis Panormi et cum fuerit ex portum fuit capta a triremibus ditte sacre religionis hierosolitane et ut dicunt deportata in ditta insula Melite super qua navi erat ipsa montagna pro recuperatione predicta comparendum coram Illustrissimo e Reverendissimo dei gratia magistero de sacre religionis in ditta insule Melite degente et coram illustre e reverendissimo generale ipsorum triremus et aliis quibus vis officialibus et pretoris ad quos sorte spectaret comparendum suplicandum super petizione ditte montagne curallorum tamquam bona ditti illustris domini comitis dicendum articulandum et allegandum totum id et quantum necesse erit dicere articulare et allegare in favorem ipsius domini constituentis tam (...) quam inscriptis semel vis ter et pluries quos vis alias attus iuditarios et extra iuditarios necessario set oportunos faciendum etiam quod oporteret hic fieri expressamentio. Et generaliter etc. dans et concedens etc etiam auctoritatem et potestatem substituendi unum seu plures procuratores.

Promittens seratum et firmum perpetuo habiturum etc. sub ipoteca etc. Iuravit etc. Unde etc.

Testes: nobilis Petrus Iachino et nobilis Raphael Greco.

24.

D. VINCENTI' LOCATELL' CREMONEN
CAROLI V IMPER. MILES
BENEMERIT' COMES ET AEQVES
PRAEFECTVSQ. GENERALIS MILITIAE
ET FORTIFICATIONES REGNI SICILIAE
AC IN VTRAQ. ARMORVM DVX,
HANC DQMVM ET VRBEM
DREPANITANAM A FVNDAMENTIS
REGIO NOMINE RENOVAVIT.
ANNO M.D.LXXX.IX.

Nella strada della Pazienza, su un muro esterno della casa già
del Principe Pandolfini, ora dell'avv. Giuseppe Messina Volpi.

Patente di Lazaro Locadello

**Archivio di Stato di Trapani, Secrezie, Lettere
viceregie, b. 293, 13 febbraio 1593, ff.469rv**

Don Enrique de Guzman Conde de Olivares Visoreis lugarteniente y capitan general por su Mayestad en este Reyno.

Por quanto aviendo su Mayestad enviado allamar a don vincentio locadello para cosas de su Real servicio el Ill.mo conde de alva nostro predecessor mando quedar en este reyno al capitan Lazaro locadello su hijo para que sirviesse con cargo de capitan d'armas dela fortification de trapana, y haviendo despues succedido sue muerte a sido el dicho capitan Lazaro ocupado hasta agora por nos en cosas de su real servicio, y al presente le mandamos volver a quella ciudad con la misma potestad para que vaya continuando la dicha fortificacion y para este effecto nos a parecido acompanarle con la presente por tenor dela quale ordinamos y mandamos a qualesquier officiales y personas que trabayaren en la dicha fortificacion y cosas tocantes a ella que le respeten y acaten como su superior y a qualesquier iusticias, ministros, officiales y otras personas de qualquier calidad, nacion o condicion que sean, y particularmente de la dicha ciudad le den toda assistentia, favor y ayuda, y tengan con el buena correspondenza de manera que sin dificultad y con calor se continue la dicha fortificacion come cosa tan del servicio de su Mayestad y nadie direta ni indirectamente haja lo contrario su pena de su disgratia y otras a nos reservadas.

Dato en Palermo a XIII di febrero MDXCIII.

In nomine domini nostri Iesu Christi Amen

Dies 2000° et ultimo novembris anno 1593-
hora prima noctis pulsata tibgluminariaq; accessit-

Die v. 2000° et ultimo novembris anno
1593 pro beneficiis frumentorum
in locis nesciis agmina
per communis hominum
et hereticorum reuinorum
M. Lazzari iug. d'agosto
representi mutuo consenserunt et stipulacione hinc
hereditatis unitis q; g; d; o; Inde interuenientibus secundum sacrae sanctam
Romanae ecclesie et canonis instituta volunt et
etiam q; g; d; o; secundum leges et iuro communia
vulgariter nuncupata alogreco imperpetuum
Inter septem Capitanos Lazarum lucadelli filium legi
timus et naturale q; g; d; o; cap ei d' o; vincentij et pacem
lucadelli in presenti armis capitanei super
fabricis huius In vita civitatis et regni sponsum
F. de Longo et alia res ipsa
de oratione et iug. d' o; 1593
Et donna silvia de aucto filiam legitimam et na
turalē q; g; d; o; joannis laurentij et donne salme
de aucto olim jugalium mulierē vidua relittam
q; g; d; o; scionis omnesque illarū q; g; d; o; 1593
de eundem anno

Pro felici prospero et benedicto matrimonio
In nomine feliciter contrahendo per ierba
representi mutuo consenserunt et stipulacione hinc
hereditatis unitis q; g; d; o; Inde interuenientibus secundum sacrae sanctam
Romanae ecclesie et canonis instituta volunt et
etiam q; g; d; o; secundum leges et iuro communia
vulgariter nuncupata alogreco imperpetuum
Inter septem Capitanos Lazarum lucadelli filium legi
timus et naturale q; g; d; o; cap ei d' o; vincentij et pacem
lucadelli in presenti armis capitanei super
fabricis huius In vita civitatis et regni sponsum
F. de Longo et alia res ipsa
de oratione et iug. d' o; 1593
Et donna silvia de aucto filiam legitimam et na
turalē q; g; d; o; joannis laurentij et donne salme
de aucto olim jugalium mulierē vidua relittam
q; g; d; o; scionis omnesque illarū q; g; d; o; 1593
de eundem anno

M. Lazzari iug. d' o; 1593
prefecti longitudo penes
et depositans preciosas
de rotis sedegnij pene
sed ad caput q; g; d; o; 1593
mij d' o; 1593
July 1593
Johannes matthei
et alii fratres Joachim
et Jacobi q; g; d; o; 1593
notarii etiologisti magis
et quid eff. spacio
mij d' o; 1593
P. de Longo et alia res ipsa
de oratione et iug. d' o; 1593
etiam q; g; d; o; 1593
de eundem anno

Et donna silvia de aucto filiam legitimam et na
turalē q; g; d; o; joannis laurentij et donne salme
de aucto olim jugalium mulierē vidua relittam
q; g; d; o; scionis omnesque illarū q; g; d; o; 1593
de eundem anno

**Matrimonio di Lazzaro Locadello
con Silvia de Aiuto**

Archivio di Stato di Trapani, not. Jacobus de Maria,
vol. 9699, 30 novembre 1593, ff. 274v-280r

In nomine Domini Nostri Jesu Christi amen
Die trigesimo et ultimo novembris VII° Indictionis 1593
hora prima noctis pulsata tribus luminaribus accensis

Pro felici prospero et benedicto matrimonio in Dei nomine feliciter
contrahendo per verba de presenti mutuo consensu et stipulatione
hinc inde intervenientibus secundum sacrosanctam romanam eccle-
siam et canonum instituta volunt et mandant ac secundum leges et
jura communia vulgariter nuncupata a la greca imperpetuum inter
Spectabilem Capitaneum Lazarum Locatelli filium legitimum et natu-
ralem quondam Capitaniei Don Vincentj et Pace Lucatelli in presentia-
rum armorum capitaneum super fabricis huius invictissimae civitatis
Drepani sponsum ex una parte;

Et Donnam Silviam de Aiuto filiam legitimam et naturalem quondam
Joannis Laurentij et Donnae Savinae de Aiuto olim jugalium mulierem
viduam relictam quondam Scipionis Stayti de hac civitate Drepani
sponsam parte ex altera.

Et pro contemplatione decoratione et causa quidem matrimonij ac
substentatione ipsius dicta Donna Silvia de Aiuto et Stayti sponsa
civis Drepani nota per me infrascriptum notarium coram nobis exi-
stens prius in presenti contrattu in presentia et cum auctoritate et con-
sensu magnifici u.j.doctoris Nicolai Scalisi u.j.doctoris judicis regiae
curiae capitaniae huius civitatis Drepani presentis et eam in hijs
authorizantis et habilitantis ac interrogantis ut infra sponte et sollem-
niter animo et intentione se ipsam dotandi et dotare volendi de bonis
et juribus suis proprijs dotavit et dotis nomine et pro dotis sui cons-
tituit et promisit ac promicxit dicto sponso spectabili capitaneo
Lazaro Locatelli sponso eius futuro viro etiam mihi notario cognito
presenti stipulanti et recipienti dotes et bona infrascripta videlicet.

In primis medietatem integrum pro indiviso cuiusdam territorij non-
cupati di lo Fartaso cum medietate integra pro indiviso onerum jurium
censualium et gravitarum super eo quolibet debitaram et solvenda-
rum quocumque nomine nuncupenter aut nuncupari possent in vim
quarumcumque contrattuum testamentorum codicillorum et scriptura-
rum quocumque et qualitercumque et proprietarorum si qui forte sunt
reservato consensu et non aliter nec alio modo quam altera integra
medietas pro indiviso stettat et pertinet ad Donnam Fulviam de Aiuto
eius sororem utrinque coniunctam in vim testamentarie dispositionis

Pro felici prospere
In dei nomine felicit
representi mutuo c
Inde interuenientibus
Romana ecclesiis et
emandant ac secund
vulgariter muncupas
Inter Sistem Capitanos
timus et naturale qd
lucadelli in presenti
fabricis huius In vito

quondam Don Hjeronimi Tagliavia vigore testamenti sollemnisi et in scriptis conservati in actis quondam notarij Joannis Vincentij de Rizo de civitate Salem die quarto februarij XI° Indictionis 1567 et fuit et est ipsius Donnae Fulviae eius sororis presentis et stipulantis cohereditario nomine dicti quondam Don Hjeronimi Tagliavia pro ut sponsa ipsa authorizata ut supra cum unico bino et trino juramento affirmavit et affirmat et sibi plene constitit atque constat omni contradictione cessante siti et positi in Valle Mazariae in territorij civitatis Castrivetrani confinati cum territorio Dabesi

Item uncias octingentas p. g. pro quibus est earum satisfactione similiter sponsa ipsa in soluntuum dedit et dat eidem sponso stipulanti et recipienti pro se et suis quoddam eius tenimentum domorum magnum in varijs et diversis corporibus consistens tam ex parte superiori quam inferiori cum cortile intrata cisterna et alijs in eo existentibus situm et positum in hac civitate Drepani et in contrata rugenove (sic) confinatum cum dicta strata rugenove ex parte meridie cum moenibus huius civitatis Drepani ex parte septentrionis cum domibus Joannis Francisci Rizo baronis ex parte orientis cum vanella ex parte occidentis et alijs confinibus ad ipsam Donnam Silviam sponsam spettans et pertines titulo restitutionis sibi fatte per magnificum Hjeronomum Stayti eius sororium vigore contrattus restitutionis dotium facti manu notarij Laurentij Tusa drepanite die quinto augusti V^o Indictionis 1592 ad quem relactio habeatur francum ab omni onere census et alterius cuiusvis generis servitutis et gravaminis. Uncias 800.

Item alias uncias octingentas videlicet uncias quaticentas in pecunia p. g. quas dittus spettabilis sponsus presentialiter habuit (sic) et recepit a ditta Donna Silvia sponsa presente et presentialiter solvente in moneta argentea presentialiter assignata et uncias quaticentas in rauabis et jogalibus quas sponsa ipsa dare et consignare promisit et promictit ipsi sponso stipulanti in domo ipsius sponsae ad eidem sponsi (sic) primam et simplicem requisitionem exstimatoris prius per expertos communiter eligendos ut dicitur unza per unza in pace. Uncias 800.

Item uncias quaragintas p. g. pro quibus Donna Silvia ipsa in solutum dedit et dat ac assignavit et assignat idem sponso presenti stipulanti et habuisse et recepisse confidenti servum unum nomine Cosmam ipsi sponsae in solutum datum per dictum magnificum Stayti in prelibato contrattu restitutionis dotium in actis ditti de Tuso die prelibato pro bono cum juramento expresso exceptioni. Uncias 40.

Item uncias 1.164 p. g. in quibus et earum satisfactione ditta Donna Silvia sponsa cessit et cedit ac transtulit et mandavit et mandat dicto capitaneo Lazaro Locatelli presenti stipulanti et recipienti omnia et singula jura actiones rationes et causas reales personales utiles direc-

tas mixtas tacitas et expressas pretorias et civiles et alias quascumque nec non spem et exercicium ipsorum jurium et actionum quae et quas habuit habebat et habet ac potest et sperat habere contra et adversus dictum magnificum Hieronimum Stayti u.j.d. et eius heredes et bona ac bona omnia et singula obligata et hypotecata in genere est in specie et obligationibus et hypotecis omnibus et singulis virtute et authoritate prelibati contrattus restitutionis dotum in actis ditti notarij Laurentij Tuso drepanite die predicto quinto augusti V^o Indictionis 1592 ad quem relatio habeatur et aliquorumvis scripturarum publicarum privatarum et sine quocumque et qualitercumque debitibus de summa unciarum 1.464 pro computo dotum et dotarij ipsius Donnae Silviae sponsae declaratorum in prelibato contrattu quam aliae unzie tricente exigende de ultimis pagis dotum predictarum remaneant et remanere debeant pro ipsa Donna Silvia sponsa et pro eius parafreno de quibus possit facere totum velle suum omni contradictione cessante constituens eum procuratorem jn rem suam est ponens etiam in locum suum proprium in hac parte ut predictis juribus et actionibus ut supra cessis utilibus et directis ac spe et exercicio ipsorum dittu sponsus posse et libere valeat utifru experiri et de eis seletari in judicijs et extra ipsasque pecunias ut supra cessas exigere consequi et habere habuisse et recepissae confitenti et demum omnia alia est singula facere que facere poterat est possit ipsa Donna Silvia sponsa omni contradictione cessante. Uncias 1.164

Ita tamen quod dittae unciae 1.164 ut supra cesse de cathameno in cathameno depositari debeant penes Prefecti qui pro tempore fuerit huius civitatis Drepani ad nomen ipsius sponsi et suorum ad opus tamen et effectum emptionis tot annualium reddituum seu prediorum stabilium cum interventu ipsius sponsi cum pacto clausula lege et conditione quod in omni et quocumque casu redemptionis ipsorum pretium et capitale iterum depositari debeat ad opus predictum et cum interventu predicto et sic semper et imperpetuum servari debeat ordo predictus totiens quotiens evenerit casus emptionis et reemptionis predictae et non ad alium opus nec effectum pecuniae ipsae in totum nec in partem expendi nec erogari possint nec prefecti aliter expendi nec erogari permiciant nisi ad opus et effectum predictum et quod in depositis et contrattibus et actibus emptionum et reemptionum fieri debeat expressa mentio qualiter dittae pecuniae fuerunt et sunt de pecunijs predictis dotatibus et cessis pro cauthela ipsius sponsae et non aliter nec alio modo.

Quiquidem redditus seu bona stabilia seme et plures emenda et recommenda semper et omni futuro tempore intelligentur et sint specialiter et expresse obligati et hypotecati pro ut illa sponsus ipse ex nunc pro tunc et per converso specialiter et expresse obligavit et hypotecavit ac

obligat et hypothecat dittae sponsae stipulanti pro se et suis in omni et quocumque casu restitutionis supradictarum dotium quae ex nunc pro tunc et per converso sponsus ipse pro parte et nomine ipsius sponsae stipulantis pro se et suis constituit se per constitum tenere et possidere super quibus.

Quae jura cessa dicta cedens promisit et promittit ipsi cessionario stipulant facere vera tantum alias possit quantum eam et eius bona causari exceptio cum pacto de non opponendo ut supra.

Beneverum quod in casu restitutionis ipsarum dotium illam summam quae non reperiretur bona idem sponsus non teneatur restituire ex pacto sed eis jura retrocedere ut infra.

Tota et integra supradicta medietas pro indiviso dicti territorij di lo Fartaso et tenimentum domorum ut supra dotata et in solutum datum cum omnibus et singulis juribus justitijs et pertinentis eorum universis ac cum medietate integra pro indivisa stantiarum turris bagli viridarij arborum et aliarum in ditto territorio di lo Fartaso existentium ac etiam aquarum aquae dictorum fontium, itinerum, finajtarum, vena-
tionum, pascuarum, margiorum et aliarum in eo existentium nihil exclusa nec reservato pro ipsa sponsa dotante sed omnibus et singulis inclusis in presenti dotatione et cum omnibus et singulis ijs.

Constituens se donna Silvia ipsa per se et suos huiusmodi medietatem pro indivisa ditti territorij di lo Fartaso et aliotrum in eo existentium dictique territorij domorum ut supra dotate et in solutum dati cum omnibus et singulis juribus et pertinentijs eorum universis pro parte et nomine ipsius sponsi presentis et stipulantis pro se et suis per constitutum tenere et possidere donec et quo usque eis et quolibet parte ipsorum fuerit adempta realis et effettiva possessio quam intrandi capiendi et habendi ac arbitrio proprio retinendi.

Ad habendum per ipsum de Locadelli sponsus et suos huiusmodi medietatem pro indiviso territorij preditti di lo Fartaso cum medietate stantiat et aliorum in eo existentium a primo die mensis septembbris anni VIII° Indictionis proximae futurae et ex nunc pro tunc et per converso in antea tenendum possidendum utifruendum et gaudendum non autem vendendum nec alienandum sed ut fundus dotalis remaneat et remanere debeat in domo et familia ipsius sponsi omni contradictione cessante ipsum autem tenimentum domorum cum juribus et pertinentijs suis universis de cetero et ex nunc in anthea tenendum possidendum utifruendum gaudendum dandum vendendum alienandum et de eo in eo et ex eo libere faciendum et disponendum pro ut quolibet verus dominus et patronus de re sua propria sibi juste titulo et bona fide acquisita facere et ponere potest omni contradictione cessante.

et benedicto matrimonio
contrahendo per verba
senz et stipulacione hinc
secundum sacra sanctam
canonum instituta voluntate
leges et iura communia
allogreco imperpetui
lazari lucadelli filii legi
in Capitolo vincentij et pa-
nt armorum capitanei sup-
civitatis orepiani sponsu

Cedens propterea et in totum transferens dicta Silvia sponsa per se et suos eidem sponso presenti stipulanti et recipienti pro se et suis omnia et singula jura omnesque actiones rationes et causas reales personales utiles directas mixtas tacitas et expressas pretorias et civiles et alias quascumque nec non spem et exercicium ipsorum jurium et actionum quae quas et quod habuit habebat et habet ac potest et sperat habere sibique competunt competit et competere possunt et possent ac poterunt quolibet in futurum in ditis medietate integra pro indiviso dicti territorij di lo Fartaso cum alijs de super expressis dictoque tenimento domorum ut supra dotata et insoluto dato juribusque et pertinentijs eorum universis ac eorum integro et indeminato statu legitima defensione evictione pactis clausulis cauthelis obligationibus hypoteticis promissionibus et alijs contra et adversus quoscumque authores et defensores supra dictasque et alijs quasvis personas quolibet obligatas et obligata virtute et auctoritate prelibati testamenti contrattus restitutionis dotium et aliorum quorumvis testamentorum codicillorum donationum causa mortis et inter vios contrattuum et scripturarum publicarum privatarum et sine quocumque et qualitercumque constitutens eum procuratorem in rem suam et ponens in locum suum proprium in hac parte ut<...>

Promittens et conveniens donna Sivia ipsa sponsa per se et suos idem sponso presenti et stipulanti pro se et suis de predictis medietate integra pro indiviso dicti territorij di lo Fartaso et aliorm ut supra expressatorum dittoque tenimento domorum ut supra insolutum dato juribusque et pertinentijs eorum universis contra ipsum sponsum nec suos nullum inferre questionem item nec molestiam nec inferendi consentire aliquo jure titulo seu aliqua ractione occasione vel causa scita vel ignorata tacita comprehensa vel expressa intrinseca vel extrinseca preterita presenti vel futura de jure vel de facto quocumque et qualitercumque.

Immo semper et omni tempore ipsam medietatem integrum pro indiviso ipsius territorij ipsumque tenimentum domorum et servum ut supra dotatam et in solutum datum cum alijs de super expressatis juribusque et pertinentijs universis ab omni et quacumque molestiam intrigante et contradicente persona populo fisco societate et universitate legitimate defendere bonam et veram facere bonum et verum facere et de omni et quasvis evictione teneri, Beneverumque quo ad ipsum tenimentum domorum teneatur fatto et causa suis proprijs tam et dum taxat et nonfatto et causa aliena nec authorem ex pacto.

Et si quo venturo tempore. Necessitate tamen denuntiandi.

Ita in omni et quocumque casu evictionis litis vel molestiae dictorum medietatis territorij di lo Fartaso tenimenti domorum et servi ut supra

Xpi Amen

o nouembris vñ mō: 1593-
ata tibgluminarūg accēsi-

edicto matrimonio prefec
tus des

in solutum datorum et dotatae cum juribus et pertinentijs eorum universis juriumque et pertinentiarum universarum per modum ut supra et cuiusvis partis ipsorum quo casu quo huiusmodi medietas territorij di lo Fartaso tenimentum domorum et servus in totum vel in partem reperientur et cetera vendita donata alienata vel quolibet translata sive vendutum donatum vel quolibet translatum et in alieno dominio et possessione et in presentiarum non fuisse nec esse in dominio est possessionis donne Silviae dotantis possit brevi manu contra ipsam donnam Silviam et eius heredes et bona causari exceptio tam pro pretijs eorumque pro damnis omnibus interesse et expensis liotis et extra cum pacto de non opponendo ut infra.

Et ex converso dittus sponsus promisit et promittit ipsam donnam Silviam sponsam presentem stipulantem observatis et precedentibus prius trinis monitionibus in et circa premissa requisitis de fama sacri tridentini consilij capere habere tenere trattare et reputare in eius caram et dilectam uxorem illamque subarrare et disponare in facie ecclesiae sub sacerdotali et ecclesiastica benedictione juxta dittorum sacrorum canonum et sacri tridentini consilij instituta et cum ea matrimonium predictum consumare ad morem predittum grecorum et dittas dotes bene regere et conservare et in omni et quocumque casu restitutione illorum illas restituere tradere et assignare ditta donne Silviae sponsae presenti et stipulanti vel cui jus et casus dederit in futurum me notario tamquam persona publica pro eis legitime stipulante in tempore a jure statuto.

Hoc tamen sub intellecto et expressis declarato quod in omni et quocumque casu restitutionis ipsarum dotium liceat et licitur sit ipsi sposo et suis restituere et assignare ipsae sponsae et suis uncias quattrocentas in raubis et jogalibus reperiendis penes ipsam sponsam tempore separationis presentis matrimonij pro ut reperiri contingerint tunc temporis extimandis et apreziandis per expertos communes amicos communiter eligendos ut dicunt ad unza per unza item ipsum tenimentum domorum pro ut tunc temporis reperietur pro pretio unciarum octingentiarum pro ut superius fuerit in solutum datum ex pacto beneverum quod quantum in eo reperirentur fatta aliqua bene fatta illa tunc temporis extimari debeat per expertos communiter eligendos et eorum pretium compensetur et compensari debeat cum dictis pecunijs dotatibus ex pacto.

Item ditta jura censualia seu predia stabilia emenda ex dictis uncijis 1.164 ut supra cessis quae nunc temporis reperientur empta pro pretijs pro ut stabunt et illas pecunias non exacta tunc temporis non exactas a ditto Hieronimo Stayti in vim prelibati jurium cessionis in eis retrocedendo jura et actiones cessas et faciendo illa vera fatto pro-

prio tantum et dictam integrum medietatem dicti territorij de lo Fartaso pro ut ad presens est dotata et tunc temporis reperierunt omni contradictione cessante beneverum quam in ea reperirentur fatta aliqua benefacta per ipsum sponsum talia benefacta extimari debeat pro ut benefacta tenimenti domorum et pretium ipsorum compensari cum dictis pecunijs dotatis ex pacto.

Et pro adimplimento omnium et singulorum premissorum et ipsarum partium majori et abundantiori cauthela partes ipsae eiusmet ad invicem stipulantibus et per converso pro eis et eorum obligaverunt et hypotecaverunt ac obligant et hypotecant omnia et singula bona eorum et cuiuslibet eorum mobilia stabilia urbana rusticana sese moventia servos jogalia aurea et argentea etiam et aurum et argentum monetatum redditus introjtos fructus proventus jura et actiones quascumque ac nomina debitorum quaecumque habita et habenda ubique existentia et melius apparentia presentia et futura et precisa supra dictam medietatem territorij di lo Fartaso tenimentum domorum et alia ut supra dotata et in solutum data ac jura censualia seu predia stabilia quolibet emenda ex dictis pecunijs ut supra cessis quae omnia et singula constituerunt se ad invicem et vicissim sollemnibus stipulationibus intervenientibus per constitum tenere et possidere super quibus intelligatur et sit manus injectio reservata. Itaque.

Presente ad hac omnia et singula ditta Donna Fulvia de Aiuto sorore utrinque conjuncts dittae Donnae Silvia sponsae etiam nota per me infrascriptum notarium et cum presentia auctoritate et decreto dicti et infrascripti judicis presentis et eam in hijs authorizantis et habilitantis de predicta dotatione predictae medietatis pro indiviso ditti territorij di lo Fartaso et aliorm de super expressatorum se expresse contentente et ipsa Donna Fulvia et ipsa Donna Silvia cum autoritatibus quibus supra se expresse contentantibus et ita expresse volentibus quod ipsum territorium di lo Fartaso medietas videlicet: pro indiviso dotata et medietas remanens penes ipsam Donnam Fulvia remaneant et remanere debeant cum et sub vinculo condictionibus et alijs vocacionibus etr fideicommissis contentis et declaratis in prelibato testamento dicti quondam Ieronimi Tagliavia in actis ditti quondam Joannis Vincentij de Rizo prelibato die quarto februarij XI° Indictionis 1567 ad quem in omnibus et per omnia relactio habeatur singula singulis referendo omni contradictione cessante omnibus et singuli oppositionibus et excetionibus juris et fatti remotis penitus et expresse cum juramento renuntiatis.

Cum pacto lege et condictione quod si forte quod absit ditta Donna Silvia sponsa mori contingerit ab intestato sine filijs legitimis et naturalibus de suo corpore legitima descendentibus vel cum filijs et filij

cognito presenti stipulant et re
dotes et bono Infratru videlicet
in primis medietate integrum pro modi
territorij nuncupati dilofantato cum
integro pro inservio merci Jurium
et grantiarum sup eo quotibet debita
dari qui cumque nomine nuncupent
pari possent in uim quod cumq; q*u*
mentorum confillis et scripturarum q*u*
qualiter cumq; et propterios
non reseruato consensu et non al
to q*m* altera integra medietas p
spectat et pertinet ad dominam fulius
eius socorem utique conuentam in
tarie dispositionis gram et hereditati
uigore testamenti sollemnis et in se
seruati in actis gram n*o* st*o* vii Joan
de 1570 decimata saltem die i*u* febr
1567 et fuit et est ipsius domine fi
toris presentis et stipulantis coher
e*u*

mori contingent in minori aetate vel in majori aetate quamcumque ab intestato tali casu dittae dotes integre et indeminute revertantur et acquirantur ac acquistitae intelligantur dittae Donnae Fulvia de Aiuto eius sorore presenti et stipulanti omni contradictione cessante.

Quae omnia sub hypotheca et fiat ritus et ex in bonis tantum et varia
ri possit adversus quem ritum formam presentis contractus ac extre
morum verificationem non possint se opponere et pignora vendantur addiscussum.

Renunciantes ac beneficio triennalis certioratis prius, et predicta
attendere, Juraverunt iterumque juraverunt ipsae mulieres.

Presente ad haec omnia et singula dicto magnifico u.j.d. Nicolao Scali
si judice regiae curiae capitaniae huius civitatis Drepani et ipsas
mulieres authorizante et habilitante ac interrogante si ad presentem
contractum devenerunt et deveniunt vi dolo metu nimis ac presenti
contractui et omnibus in eo contentis suam verius dittae regiae curiae
capitaniae judicariam autoritatem pariter est decretum prestante est
interponente. Unde.

Testes Magnificus Joannes Mararanga u.j.d. notarius Joseph Bertuglia
Ciprianus Corso Fabius Fardella et Cesar Mararanga ac Antonius
Honesto aromatarius c.d.

Si stampi la Istoria di
Francesco Pugnatore

Archivio del Senato di Trapani, *Banna et consilia*, filza 320, 23 aprile 1598, c.7

(...) Se vi piace a la Istoria di questa città facta per Francesco Pugnatore si habbia a stampare et che la spesa avi bisogna cossì di farla (...) in capitoli come della stampa si habia a pigliare dalli introiti et gabelle di questa Università poichè per trattarsi di quella l'antiquità di questa nostra città (...) quella verria ad essiri conosciuta per questo libro claramenti con diletto di studiosi et virtuosi.

Seconda veri' praece. Alla Istoria signoranza
facta per Francesco pugnatore si habbia a sbargare
et disperare dvi. bisogna cossì di farla venire
medesimoy come dello sbampa si habbia a pigliare
medesimoy e cogabellie ditta viajta poter
venire a quella l'. aringiosa signoranza
una o due. quella veria ad esseri' conosciuta